

Бүгү чурттарның пролетарийлери, каттыжыңар!

ШЫН

СЭКП Тыва обкомунуң, Тыва АССР-ниң Дээди Советиниң болгаш Министрлер Чөвүлеллиниң органы

№ 130 (11027)

1979 чылдың июнь 5, вторник

1925 чылда үлдөспөстүгөн

Өрткө 2 көр

КЫЗЫЛ ТУК-ТМЛЕКЧИЛЕРДЕ

СЭКП-ниң болгаш ВСАП-тың, Совет Социалистиг Республикалар Эвилелиниң, Венгрия Улус Республиканың аразында акы-дуңма найыралды база бүгү талалыг кады а жылдажылганы улам ыңай хөгжүдөр дугайында

КА ДЫ КЫ Л Г А Н М Е Д Е Г Л Е Л

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин, Венгрия Улус Республиканың Президиумунун болгаш Министрлер Чөвүлелинин чалаанын езулар Совет Социалистиг Республикалар Эвилелиниң партия-лаак делегацияны Совет Эвилелиниң Коммунистиг партиязының Топ Комитетинин Чынгине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев баштадыр 1979 чылдың май 30-ден агайын 1-ге чедер ВУР-га алдынын найырады ая-чоруун кылган чоран.

ССРЭ-ниң партия-чакан делегацияны Венгрияны аңгының, төдөлөкчлери-биле парламент бажыныга чүректин ханымыдан укуражымкыны кылган, мичан Л. И. Брежнев Чепельдин металлургия болгаш машина тудуушкун комбинатының коллективинге Октябрь Революцияны орденин тывыска. Делегация Венгрияны найыспалдык чамдык чак тудуларын көргөн болган сайыраңгай социалистиг интеллигенция турар аны-дуума Венгрия улустун амьдаргалы-биле тыпшыр.

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин Бирги секретары Я. Кард, ВСАП ТК-ның Политбюро кежигүрү, ВУР-ның Президиумунун Даргазы П. Лопони, ВСАП ТК-ның Политбюро кежигүрү, ВУР-ның Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Д. Лазар, ВСАП ТК-ның Политбюро кежигүрү, ВСАП ТК-ның секретары К. Немет, ВСАП ТК-ның секретары А. Девен, ВСАП ТК-ның кежигүрү, ВСАП ТК-ның Булашкет хооркунуун бирги секретары Л. Мехен, ВСАП ТК-ның кежигүрү, ВУР-дун лаштык херектер министри Ф. Пуви, ВСАП ТК-ның кежигүрү, ВУР-дун ССРЭ-де алыны М. Сюреш олар кырышкан.

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин Бирги секретары Я. Кард, ВСАП ТК-ның Политбюро кежигүрү, ВУР-ның Президиумунун Даргазы П. Лопони, ВСАП ТК-ның Политбюро кежигүрү, ВУР-ның Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Д. Лазар, ВСАП ТК-ның Политбюро кежигүрү, ВСАП ТК-ның секретары К. Немет, ВСАП ТК-ның секретары А. Девен, ВСАП ТК-ның кежигүрү, ВСАП ТК-ның Булашкет хооркунуун бирги секретары Л. Мехен, ВСАП ТК-ның кежигүрү, ВУР-дун лаштык херектер министри Ф. Пуви, ВСАП ТК-ның кежигүрү, ВУР-дун ССРЭ-де алыны М. Сюреш олар кырышкан.

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин Чынгине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев баштадыр 1979 чылдың май 30-ден агайын 1-ге чедер ВУР-га алдынын найырады ая-чоруун кылган чоран.

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин Чынгине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев баштадыр 1979 чылдың май 30-ден агайын 1-ге чедер ВУР-га алдынын найырады ая-чоруун кылган чоран.

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин Чынгине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев баштадыр 1979 чылдың май 30-ден агайын 1-ге чедер ВУР-га алдынын найырады ая-чоруун кылган чоран.

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин Чынгине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев баштадыр 1979 чылдың май 30-ден агайын 1-ге чедер ВУР-га алдынын найырады ая-чоруун кылган чоран.

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин Чынгине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев баштадыр 1979 чылдың май 30-ден агайын 1-ге чедер ВУР-га алдынын найырады ая-чоруун кылган чоран.

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин Чынгине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев баштадыр 1979 чылдың май 30-ден агайын 1-ге чедер ВУР-га алдынын найырады ая-чоруун кылган чоран.

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин Чынгине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев баштадыр 1979 чылдың май 30-ден агайын 1-ге чедер ВУР-га алдынын найырады ая-чоруун кылган чоран.

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин Чынгине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев баштадыр 1979 чылдың май 30-ден агайын 1-ге чедер ВУР-га алдынын найырады ая-чоруун кылган чоран.

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин Чынгине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев баштадыр 1979 чылдың май 30-ден агайын 1-ге чедер ВУР-га алдынын найырады ая-чоруун кылган чоран.

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин Чынгине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев баштадыр 1979 чылдың май 30-ден агайын 1-ге чедер ВУР-га алдынын найырады ая-чоруун кылган чоран.

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин Чынгине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев баштадыр 1979 чылдың май 30-ден агайын 1-ге чедер ВУР-га алдынын найырады ая-чоруун кылган чоран.

Венгрияның Социалист ажилтын партиязының Топ Комитетинин Чынгине секретары, ССРЭ-ниң Дээди Советинин Президиумунун Даргазы Л. И. Брежнев баштадыр 1979 чылдың май 30-ден агайын 1-ге чедер ВУР-га алдынын найырады ая-чоруун кылган чоран.

ЧУГУЛА КАМПАНИЯ: белеткел кандыгыл? Төрээн чуртка — эки шынарлыг дүктү

УЛУСЧУ КОНТРОЛЬДУН «ШЫН», «ЛЕНИНЧИ ОРУК» СОЛУННАРЫН КАТТЫШКАН РЕИДИЗИ
Чевен-Хемчик — республикада хой ажилтын эң уузур районнарын бирээс. Бизде хой, өшкүдү баш саны 180 муң ажил турар. Хой ажилында чугула кампания — тоң кыргыздамы районда эгелер берген. Майның ончугуна чедир районга нийтлени-биле 3512 баш хойну кыргызган, оон 5701 кг дүктү, 24 муң өшкүдүн 12,6 тонна дүктү алган.

Күрүнеге дүк садырының планын күөсөдир төлөөдө, бо чылын боттук хемчелерин алдыры негеттинип турар. Район 444 тонна дүктү садыр жураут. Оон аңгыда, өрткөн үш чылда 200 аймак тоңнамы күрүнеге чедир дужаалаанын катый берге, 644 тоңнамы садыр алаар.

Бо чугула кампанияга белеткел районда канчаар чоруп турарын каттышкан рейд бригаданын хынан көргөн.

Кыргызда эгелээн пунктларда

Кыргыздагы белеткелди хамыктын мурдуна «Чыраа-Бажы» совхоз дооска. Бизде үш пункт белен. Совхоз бо чылын 19 муң ажил хойну кыргызган, күрүнеге 63 тонна дүктү садыр. Чыраа-Бажында база Чыраа-Бажыда пунктлар кыргыздылар май 27-де эгелөөн. Козаларны эжөөрүнүн графигин кылдып тургуска. Майның төвтүгүнө чедир аяна 1200 баш хойну кыргызган, 2763 кг дүктү сорган савалаан. Баштайгы хүнерде илерөөн четпестери чабатын. Кыргыздын хойларын бирээс-биле-ле ортуула-биле 2,4 кг

кыжи кодынаарын кезип, кыргыз турар. Совхозтун кадарчылары хойну кайрага тоглан дүкөр дүктү-лаа уузур ажилдо көрүнөөн салган. Бизде яны 300 ажил килоронун чыным дүк дужаатынган. Бизде кыргызчыларын материялды соңууларын белендерин хемчелерин, солаларын хынал көргөн. Ажилда киржир килоронун толараткан. Дүктү хоалган хойларын тускай машиналыг 8

Соңгаарлаашкын турбас

Районда нийтлени-биле 18 кыргызды пункттуңга электерил 540 машинаны этеп тургузары юрдуген. Оларга херектээр ялам-бур 120 артык секторин ажил-агиллар типтинин алгылап. Хыналда кылган хүнге чедир 12 пункт белеткелтинген деп санал турган. А херек кырында оларга кыргыздылар дораян чорудары берге, чүге дээрге, машиналарын четчелен белеткээр доозубаан. Оон алдыга, харымсалгалы кампанияга белеткел районда кошкак чорутуунуң турар. «Искрада» ийя пункт белен эвес. Хачылары астымаан, кажааларын аастыры урели, иштинде өлкө, довурак аштаттымаан. Кыргыздагы кызыларкы ажалдады, кодынардын пункттуга келер графига билдирмес. Дүктү класстал сортуура, пункттуң эргелекчилер килоронун совхозтун кол зоотехниги Михаил Оюн безин билбес. Ол ишкын «Октябрь 30 чылы», «Большевик», СЭКП-иниң XXII съездин атыг совхозтарда пунктларда байдал база ийди.

Хой кыргыздым ийишк мидик чугула ажилга белеткеле «чар-чар» дээр чүдөдөр

Шитпирлээр айтырыглар

Дүктүн чидирин болдурус, шынарлы экилер, хой ажилында чугула кампанияны узамкытырбай, организасти эрттирер төлөөдө, хойну дүрген кыргыздылар деп шиттеги арганын ажил-агил оңурауне негеттерин эргелекчү чугула. Райондун ажил-агилларыга хойну моон мурдунда болууну-биле кыргыз турган. Оон узамыдан совхозтарга хой кыргыздымы айыл-биле савала, дүктүн чидирин көргөн, күрүнеге дүк садырының планын чедир күөсеттинмей келген. Райондун көдө ажил-агил эргелекчи бо ялын совхозтарга хойну дүрген кыргыздылар арганын шиттедирин чедир азыр деп шиттирлээр. Ол соруга-биле дүргенга станциязыдан дүрген кыргыздылар мастериин чалап келдирер. «Большевик» болган СЭКП-иниң XXII съездин атыг совхозтарын бааза-зынга он хонуктун практикти өөрелдигин организастан эрттирер. Аяна республиканын Көдө ажил-агил министрствозу (оон кол зоотехниги Б. Б. Балчар) деткичтин юргүрүгүн алаан. Ол хемчегин боттадырар болза, дүргөс жураут. Бүгү-ле чүдөдөр баш удур ийя белеткээр херек.

Ам эи-не чугула чүве болза, дүктүн чидирин болдурус, күрүнеге оу садырының планын күөсөдир даш кыргыздылар дүрген чорудары, бүгү пунктларын бурун күчүзү-биле ажилдадыры боузур. Хой дүгү хоалаан, кыргызда чорудары алек даш, пунктларын ам-даа чедир белеткөөн турар чорук ийя эвес.

Н. ООРЖАК, ЧУГУЛА: шаңналды тыпсын турары.

КУРЛАВЫРЛАРНЫ КАМГАЛААР

Бойдус камгалаарының болашаг оң курлавырларын чеч азыктарының таламы биле улаг уагында бистин чуртта кылдынын турар. Бойдус камгалаарының таламы биле амыл-агым-агымды камгалаарының болашаг тараачыларын багыт тараачыларын тургузуу чүзү В. И. Ленин үндөүлөп чуртунан. Октябрь революциянын соода доранна бойдустан буту-ле курлавырларын кутупе хайгааралыга алган. Бойдус курлавырларын чеч азыктарының болашаг таламы камгалаарының дугайылда кой тусай шиптилерин үндүргөн. В. И. Лениндин порт айтышкымы биле курлавыр камгалаалыг дегендерин тургузуу, олардын ай-менери, балым-байларын болгаш лям-бур-куп айлаан дөп болбае байлак кылдыр чарлаан. Ол мынаш үнүштер, өст-сиптериниң чамдык хейирлерин камгалаага бала алган.

Коммунист тургузуушкунуң калбак кемчөөлүг чоруп турарының үеинде чурттуң бойдус байлактарын улус айма-агында хаара тудары ажаа-агыдыры бийдингир. Бичаганш бойдустан камгалаар болгаш оң байлактарын чеч азыктарының айтырымы бирги чегериниң боу бээр. РСФСР-иниң Дээди Советинин 1980 чылдың декабрь айда хүдөө алатан бойду камгалаалык дугайында Хоойдузу улаг укур-дуалыг документ боуп турар. Ол Хоойду бойду камгалаалык калбак улус масаларын хаара тударына чаа үе-чалын амынган. Бистин чурттуң амылгы човыры ол документтин совет кижилер дугайында Коммунист партиянык болгаш Совет күрүенниң улуг сакшымының кылдыр үнелер көргөн болгаш калбак-бале дегендерин. Бойду камгалаалык дугайында айтырлар ССЖК-ниң XXV съездинин шиптилеринде, ССРЭ-ниң, РСФСР-ниң болгаш Тыва АССР-ниң чаа Нойстуңушылдырында калбак-бале дүрүмүттүгөн. А РСФСР-ниң Дээди Совети 1978 чылдың август айда РСФСР-ниң Агым-агым коллегияны камгалаа докталады база хүдөө алган. Ол

СЭЖП-ниң болгаш ВСаП-тың, Совет Социалист Республикалар Эвилелиниң, Венгрия Улус Республиканың аразынга акы-дуңма найыралды база бүгү талалыг кады ажилдажылганы улам ыңай хөгжүдөр дугайында

КАДЫ КЫЛГАН МЕДЕГЛЕЛ

(Точкут, Эгеен I-ги арыйла). Совет-венг найыралды хөгжүдөр болгаш хавыла-дыр кой-жайнык эң калбак боудурунун чегер апарганы иш делецияга сеткил хамышкыны-биле делегация. Совет-венг найырал инти-децияга болгаш Венг-совет найыраш интидециянын амыл-агы иш уласту чокушу-лаштыгарына иленикпейт үндөп берип турар айма-чоруду-ламын олар таарымчалыг кылдыр үнелген.

II. Делегей амылдарының кол айтырларын дугайы ССРЭ-ниң болгаш ВУР-нун делегациялары саваал-ола-дырлар тодарыг солунган. Варшава керээзиниң кир-жикчилери күрүендеринин 1978 чылдың ноябрьда Мос-кова хүдөө алган Декларациянында делегей хөгжүдө-лөргө бердингер үнелешкен-вериниң чутууламы талалар айтканга. Европада болгаш делегейде дыка улуг боуттүг эскерлештирер-биле чегер-дептер, өсок дайынчык үе-леринче үш керияны чүтү-дүп турар империализм бол-гаш реакция күштери деле-гей арзаамыла иленикпейт ходелеш үргүдүшкөн турар. НАТО-нун милитариста күштери социалисттик дем каттыштырарга чурттарын-да шерит таламы-биле артык күштерин болгаш чедил алар соорула салым, боо-чөкөстө илдер боудуруп, де-легейниң дүшкүрүг чоруну-нун чавырмышкынын үн-дөшкөн божандарыч оралдыкы турар.

Совет Эвилели болгаш Венгрия Варшава керээзи-ле бооттарының аялгалыгыра-дык кады дүшкүрүгүт чо-рутуң чавырмышкынын дө-лөт бажылыг база калбар-дын, бүтүн хаара тудуу ту-рар болгаш үзү-оңсалат чок болду дөш мооң сооңгар-да боу түвүнө кылдыр.

Европа дикте күрүендер аразыга бүзүржишени бы-жылгаар база шерит таламы-биле дүшкүрүгүт чорукту ча-вырмыштары боттаңдыр дөш протектист хемчегелер иш адыры ССРЭ биле Венг-рия олаа чутууда соорула кыл-дыр санап турар. Европага аймак чок чорук болгаш ка-ды ажилдажылга дугайында Чөвүлө худралык киржи-чилери бүгү күрүендерин аразыга бот-бузуга ула-р адроду-да, апаа-даа чөкөстө-рин бар дугайында ажил-далас дугайында керээни ча-рар деп, социалист күрүе-лериниң саваал мыдыр прак-тистик хемчегелерге ула-ганга. Европага шерит таламы-биле дүшкүрүгүт чорукту ча-вырмыштарының болгаш кү-рүендер аразыга бүзүре-жилтени быжылгаарының таламына акимтик базым бол-за, янша европа чөвүлө ха-ралык киржичилери күрү-ендериниң шериглериниң мый-боор шимчөөшкөн-деринге, шерит-агаар өрөд-лөргөн, дөвөсөөр суттар-дын чогууда шерит-дай өрөд-лөргөн арттыр бер-тевинге хамдарыштыр ам Түнек аяктаа дүшүрт бо-ттарын турар бүзүржиш-те хемчегелерин немер бай бу-рунгаар ынадылгар кыл-дыры дугайында саваалды-ры боттаңдыры база бол-ган турар боу ийи.

Европаның бүгү күрүе-лериниң, АКШ-тын болгаш На-визиниң кирээлеси-биле по-литиктик делегияге конферен-цияны чымдыларынага ха-марыштыр Варшава керээ-зиниң киржикчилери күрүе-лериниң Даштмы херектер министриянык комитетинин Бүдөнөтөгү болган хура-лына социалист чурттар-ның көүдүргөн чаа улуг иш-тишкөөл ол бүгү саваалды-ры-да, өскө күрүендериниң шериглерин улаурамыштыр туржуушкуну бичелдирме-ге, чөкөстө күштери бол-гаш боо-чөкөстө моонизиян өвөөдөрүн болгаш кызы-раарына, Европаның табынын болгаш аймак чок чорукту быжылгаарына чедирин бол-гаш дөт саваалдык-да ажил-херекти көөрүнү калбак ар-галарын амынган турар.

Стратеттик найыр халдаш кылдык боо-чөкөстөрүн кы-зыгааралар дугайында ССРЭ-ниң болгаш АКШ-ның ара-зына керээни чарары деле-гейниң аймак чок чорукту быжылгаарына олаа чу-гула укур-дуалыг дээр-лине талалар бүзүрелди. Ону күнүштү боудуруп кызыра-ны боо-чөкөстө илдер бүдүрери кызыраарынык орусча бу-рунгар улуг базым болур.

Теп Европага чөкөстө күштери болгаш боо-чөкөстө кызыраарының дугайында Венада чутуадыжыштыр-ларга дөшкөтү дөш ССРЭ биле ВУР шиптилерин тургу-зуу.

Совет Эвилелиниң Коммунист партиязының Топ Комитетинин Чингине Секретары, Дээди Советинин Президиумунун Даргазы

Совет Эвилелиниң Коммунист партиязының Топ Комитетинин Чингине Секретары, Дээди Советинин Президиумунун Даргазы

Совет Эвилелиниң Коммунист партиязының Топ Комитетинин Чингине Секретары, Дээди Советинин Президиумунун Даргазы

Совет Эвилелиниң Коммунист партиязының Топ Комитетинин Чингине Секретары, Дээди Советинин Президиумунун Даргазы

Совет Эвилелиниң Коммунист партиязының Топ Комитетинин Чингине Секретары, Дээди Советинин Президиумунун Даргазы

1979 чылдың январь 1-ден эгелеп күштүг бооп эгелеп, 1978 чылдың сентябрь 21-де Тыва АССР-ниң Дээди Совети республикада бойдус камгала-лынын айтырымы чутуааламы көргөш, бо таламы-биле амыл-агы дөттү-биле амыл-агының тодарыг хемчегелерин айт-кан.

Амы үениң кол согулгазы ол бүгү документтериниң мж өөренип, мына айткан чүүл-дерин киж и буррууун сакты-ны чедил азыры-биле тайыл-быр-миссалыг амылдары чо-рудары боуп турар.

Ара-маш—кижи төрөлтө-өнүк эрге-аимына эргөжөк чутула бойдус байлактарының бирөөсү-дир. Ол кижине-ле эргө-жөк чутула чүүлдерин бур-ну-биле берип, бараалатын-шаан, оң орнуна чутга ча-гык чүдүүдү—ол бүтүнү хум-дал, кызыраары неген турар. Кижилер хөзөө-ле ногаан ара-маш аразыга чурттал, алаб-бастар, холдер, сутун киж и болгаш дүшкүрүн ал-дын дээр болза, амыл-агым-агым эгелеп бойдустан камгалаа, оң курлавырларын улагтырары чутула боуп турар.

Совет Эвилели—арга-маш болгаш делегейде эң-ле байлак чурт. Арга-маштын делегейде 192 миллиард кубометр курла-вырының үштүг бири амы 70 миллиарды бистин чуртта ту-руу турар. Бичаганш бистин республиканың дөвөсөөрүнүн барык чартык кезин, тодар-галлаарга, 46 хуузу арга-маш-тык шиптилерин. Арга-маш-тык черлер колдууда далаар-дык амылдарында болгаш хемчегелерин улаурамына бооп турар. Оң ужурунда мжмт черлерин арга-маштары сут-вун болгаш көрүнүп камгалаа, байлаандыгыраага улуг укур-дуалыг бооп турар. Оларда тооруктуг өш база эзөөсү өвөс. Арга-маштык черлерде яам-буру аннар, куштар өвү, көвүдүт турар. Хоорайлары болгаш суурларын долгандыр чаагар үнелер ногаан амылгы черлер дымтаамыга дыка турмушчалыг.

Республиканың Бичаганш амыл-агы эгелеп, Адырмыш-тык амыл-агымын эргө-лөт болгаш балым хайгаар-

Наймысалдык кулмуштары-биле шип-чү чоруп турар автоматшаларының сүтүңү чыл келген тудум-на улус көүдөп турар. Оң уламындал оларын амыл-агым үндүр чорамыг газм уладын турары база бийдингир. Автомобиль моторларының чорамыг бүдүмелдерин эаарже таранын үндүрерин калчаар өвөөдөрүнүн таламы-биле амылды Трактор болгаш көдө амыл-агы машиналарының министр-өөвүдү моторларының чорамыг газм шип-чилээр Топ артем-шипчелел лаборатория-ды кылды турар.

Ол лабораториянык коллективни чорамыг хейирин өвөөдөрүнүн болгаш айгыла-рының таламы-биле чаа аргаларын, дери-херекеселдерин амылдан кылды келген.

Оң агыда лабораториянык коллективни автомобиль моторларының чорамыг газм өвөөдөрүнүн аргаларын тып, автоажал, агым-агыларын амылдары болгаш КАИ оргашары-биле семинарларын эртыртин турар.

ЧУРУКТА: лабораториянык амылдары Москва Акадиминың Улаг ку-дүмүзүндө автоматшаларын үндүргөн газм шипчилер турлар. Чылдыңна олар 5 мун эжиге автоажаларын хынаар. Оң түнөселерин үндөшкөн, олар амыл-бүрү сүмелерин амылдан кылды турар-лар.

В. БУДАННЫЧ ФОТОУ. СЭТА-нык фотохроника.

АҢЧЫ КАМГАЛАПКААН

Ол койтун ачымың холау-ге боу-да хаалып кырып кел-ген. Кубастың дыка хой сут-ларына, холбестериниң шы-дыг таварышын боу-да көрүп болур турар. Сибириниң хий-веринин бо чылгы чаксы караалыкын артык кылдырар-ның болгаш арга-маштыг чер-лериниң дериг амылдарына-

амылгы инспекцияны арга-машты камгалап, оң курла-вырларын улагтырарына, черлик амылдары, куштар-ны болгаш балым-байларын камгалап өстүрөрүнө улуг укур-дуалыг албан черлери бооп турар. Оларынч район-нарда амыл-агыларын болгаш амылдары чон ортуула-га калбак тайлыбыр амыл-агым чорудуп, бойдус камгалаалы-га шипчы бараан боуп турар-лар.

Бойдус камгалаалык ин-спекция, школаларың дөвөс-өөдөр, оларынч хой сак-ныг кижилерге база улуг амылды кылдып турар. Совет чылдары республиканың школалары чурттанчыгыг чер-лерин ногаанчыгына, арга-

амылгының хоочуларын-биле ужуражышкынар кыл-дыр чатай чаңыл апар-ган. Республиканың амыл-агым-агым станцияны чыл-ды-на амыл дөвөсөөрүнүн болгаш бойдустан амыл өң-күстөрүн сактырып болгаш конкүрстары эртыртин турар. Оң түнөселде уругларга бойдустан курлавырларын ху-магалан, камгалаарының ча-гычылдарын кижилер аргалыг бооп турар.

Бичаала-даа бойдус камга-лаа таламы-биле амылды чет-төөлөр бисте ала-да бар. Арга-маштык черлерге ногаан кижилерин сөрөчкөчө моң болгаш чогуур дүрүмүрүн сакта-ламын дыка хой хем-чегелер арга-маш өрт амыл-агына улаурамын турар. Совет чүдө ортулаштырга болгаш хемчегер улаурамына, дагылар маэстеринге артык чылдык кургаг ойт-сүнгени кызыра апарган. Оң түнө-селде ол хөдөөлүдө, дыка хой өрттерин боудуруп, күрү-нөге улуг ногаалды чедирин турар. Бичаганш чиктер Би-ва-Хем, Танды, Улау-Хем болгаш өскө-да районларың чурт-танчыгыг черлерин долгандыр болуп келген. Ол бүгү үн чер-лерин арга-маштыг органи-зацияны болгаш совоктар ула-руучуларының карамага өс-түп турар. А олар оңу боу-лургазыны хемчегелерин ала-байт турар.

Намыс кижилер даш-ла сакныг тоорук, кап-ла кило-грам, хары-даа грамм кап дөш шиптерин, чымыр-галык, чорударымы дөвөлөр ола-дыр шаап, ужура болгаш оң-биле улус амыл-агымын хой каража-чоралды чедирин турар чорур хой. Иштыг чиктериниң балым-байларын хемчегер хоранып, чымыл-дыр болгаш өскөр чыпчип ту-рарында база көрүп болур.

Ногаан амылгы амыл-агым-агы амыл-агым-агым делегей амылдары-биле найы-хамал чокка кезер, тоймагалар чо-руктар бистин республика-да база бар. Чикээ, Чаа чылды ногаан шипч каастан, уткуур чаңыл барык шип чөкөт чылды мурунда тымылган болгай. Ол үе шиптиң кады хөре хой арга-маш улаура-мын.

Республиканың амыл-агы натуралдер егизилемида бой-дустан камгалаалык болгаш Галина Алексеевна Пешкова чедил чыл улаштыр улауру турар. Ол богушкун кижилер күштери болгаш камгалаалык хамдарышкан 150 амыл-агым каттарына, чараларын эртен чымын тараткан, хам-дарын, шиптерин, дымтарын амылдан өстүргөн.

Бойдус камгалаалык пропагандаларына иленикпейт амыл дөш ол болгаш бой-дустан камгалаалык Бүгү-өвөөлө интидеияның хунду-лаштыкын-биле чоотта чаа шипчилкен.

ЧУРУКТА: Галина Алексеевна болгаш амыл натурал-дери С. Евстохова, В. Педченко чара-чечени-биле.

Бойду камгалаалык ин-спекция, школаларың дөвөс-өөдөр, оларынч хой сак-ныг кижилерге база улуг амылды кылдып турар. Совет чылдары республиканың школалары чурттанчыгыг чер-лерин ногаанчыгына, арга-

амылгының хоочуларын-биле ужуражышкынар кыл-дыр чатай чаңыл апар-ган. Республиканың амыл-агым-агым станцияны чыл-ды-на амыл дөвөсөөрүнүн болгаш бойдустан амыл өң-күстөрүн сактырып болгаш конкүрстары эртыртин турар. Оң түнөселде уругларга бойдустан курлавырларын ху-магалан, камгалаарының ча-гычылдарын кижилер аргалыг бооп турар.

Бичаала-даа бойдус камга-лаа таламы-биле амылды чет-төөлөр бисте ала-да бар. Арга-маштык черлерге ногаан кижилерин сөрөчкөчө моң болгаш чогуур дүрүмүрүн сакта-ламын дыка хой хем-чегелер арга-маш өрт амыл-агына улаурамын турар. Совет чүдө ортулаштырга болгаш хемчегер улаурамына, дагылар маэстеринге артык чылдык кургаг ойт-сүнгени кызыра апарган. Оң түнө-селде ол хөдөөлүдө, дыка хой өрттерин боудуруп, күрү-нөге улуг ногаалды чедирин турар. Бичаганш чиктер Би-ва-Хем, Танды, Улау-Хем болгаш өскө-да районларың чурт-танчыгыг черлерин долгандыр болуп келген. Ол бүгү үн чер-лерин арга-маштыг органи-зацияны болгаш совоктар ула-руучуларының карамага өс-түп турар. А олар оңу боу-лургазыны хемчегелерин ала-байт турар.

Намыс кижилер даш-ла сакныг тоорук, кап-ла кило-грам, хары-даа грамм кап дөш шиптерин, чымыр-галык, чорударымы дөвөлөр ола-дыр шаап, ужура болгаш оң-биле улус амыл-агымын хой каража-чоралды чедирин турар чорур хой. Иштыг чиктериниң балым-байларын хемчегер хоранып, чымыл-дыр болгаш өскөр чыпчип ту-рарында база көрүп болур.

Ногаан амылгы амыл-агым-агы амыл-агым-агым делегей амылдары-биле найы-хамал чокка кезер, тоймагалар чо-руктар бистин республика-да база бар. Чикээ, Чаа чылды ногаан шипч каастан, уткуур чаңыл барык шип чөкөт чылды мурунда тымылган болгай. Ол үе шиптиң кады хөре хой арга-маш улаура-мын.

Республиканың амыл-агы натуралдер егизилемида бой-дустан камгалаалык болгаш Галина Алексеевна Пешкова чедил чыл улаштыр улауру турар. Ол богушкун кижилер күштери болгаш камгалаалык хамдарышкан 150 амыл-агым каттарына, чараларын эртен чымын тараткан, хам-дарын, шиптерин, дымтарын амылдан өстүргөн.

Бойдус камгалаалык пропагандаларына иленикпейт амыл дөш ол болгаш бой-дустан камгалаалык Бүгү-өвөөлө интидеияның хунду-лаштыкын-биле чоотта чаа шипчилкен.

ЧУРУКТА: Галина Алексеевна болгаш амыл натурал-дери С. Евстохова, В. Педченко чара-чечени-биле.

ЧУРУКТА: В. КУШНЕР. Иш амыл-агымын республика ергелезин арга-маш камгалаа кызыраарының улуг ишкени.

